

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 2. De examine conscientiaë, vsui sacramenti Pœnitentiæ
præmittendo à Pœnitente,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78322](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78322)

præcipuorum mysteriorum Christianæ religionis (qualia sunt quæ in Symbolo Apostolorum traduntur credenda ab omnibus) eorum saltem quæ ab Ecclesia solemnizantur institutione festorum; vt ex D. Thoma Nauarro habet in *Enchir. prælud. 4. num. 19. & cap. 11. num. 18.* Rationem de illis erudienti rudes, habes in *præcedenti lib. 2. cap. 13. sect. prior.* Causa autem necessitatis istiusmodi si conditionis, hæc reddi potest; quod Penitentia Sacramentum de se (vnde dicitur sicut & baptisimus, sacramentum mortuorum) instituitur ad peccatoris Deo mortui reuocationem ad vitam: arque adeo ad perdendum ipsum ex statu perditionis ad statum salutis: cui rei obstat ignorantia, siue memoratorum mandatorum, de quibus dictum est à Domino *Matth. 19.* Si vis ad vitam ingredi, serua mandata] siue præcipuorum mysteriorum credendorum fide catholica, cum item dictum sit à Domino. *Marci ultimo.* Qui non crediderit, condemnabitur.] Nam quæ ignorantur, seruari non possunt, & multo minus supernaturali fide credi: quomodo enim, vt habet *Apostolus ad Rom. 10.* credent ei quem non audierunt? Itaque talem ignorantiam depellere negligens, absolvens non est, tanquam destitutus sufficienti proposito emendationis, cum in eo peccet mortaliter, ex *Nauarro. in cit. numero 18.* & probatur ex detrimento quod per id animæ suæ, infert contra charitatem quam sibi met propter Deum debet.

4. Quarta conditio requisita ex parte voluntatis, est intentio postquam suscipiendi sacramentum, quod ex Christi institutione Sacerdos administrat audita confessione. Huius necessitas ostenditur à similibus, quia ex *cap. Cum pro paruulis. De consecr. distinct. 4. & ex cap. Maiores. de Baptismo. (de quare Suarez tom. 3. disp. 14. sect. 2. dicto 1.)* in adultis inualidus est baptisimus ex defectu intentionis illum suscipiendi. Quare erit & Penitentia sacramentum ex simili defectu; præsertim cum de se non requiratur tantum passionem suscipiendi vt baptisimus, sed etiam exigat actiones, per quas peccata sua retractet, & Ecclesiæ clauibus subiiciat propria voluntate: quam voluntatem dicimus intentionem suscipiendi Penitentia sacramentum: cuius impulsu illæ ipsæ actiones (contritio inquam, & confessio) exercentur. Non est autem necesse intentionem esse actualem: sed sufficere potest virtualis, quam præcesserit actualis non retractata, ratione cuius ipsa Sacramenti suscepcio censetur moraliter voluntaria: hinc iuxta *cap. Aggrotantes. De consecr. dist. 4. vt baptisimi, sic Sacramenti Penitentia capaces sunt, qui oppressi morbo, destituerunt usu rationis, quando ipsi testimonio amicorum habuerunt præcedentem voluntatem ea Sacramenta suscipiendi.*

Quod idem dicendum est de lapsis in phrenesim vel amētiam, ex *Sylu. in verbo Baptisimus. 4. quest. 14.* qui bene moner, quod si necessitas non vrgeret, sed speraretur reuocatio ad sanam mentem, differenda esset administratio Sacramenti; vt ipsum reciperetur cum actuali intentione.

CAPVT SECVNDVM.

De examine conscientia vsui Sacramenti Penitentia præmittendo à Penitente.

SVM MARI VM.

- 5 Quid sit examen conscientia, & quæ illi præmittenda.
- 6 Ratio instituendi examen conscientia.
- 7 Examen conscientia debet cum diligentia fieri.
- 8 Non esse necessarium vt tanta fuerit ea diligentia, quin maior adhiberi poterit.
- 9 Quid requiratur, vt sufficiens adhibita esse censetur, dua sententia extrema.
- 10 Media cum Nauarro tenenda.
- 11 Ratio habenda est persona, & aliarum circumstantiarum, in determinanda sufficientia talis diligentia.
- 12 Eiusdem diligentia defectus suppleri potest per interrogaciones Confessarij.
- 13 Quando id procedat, etiam si confessurus existimet se non adhibuisse sufficientem.
- 14 Quid sit agendum cum eo, qui confitetur se non adhibuisse diligentiam sufficientem in examinanda conscientia.

Examen conscientia dicitur discussio actio num vitæ nostræ in particulari, facta earum comparatione cum diuinis præceptis; vt corrigamus ea quæ in illis mala esse deprehenderit. Ante quod (tanquam magni momenti opus) oportet seipsum colligere, & in illius initio, Deum considerare præsentem; ipsum que adorare cum magna reuerentia, gratias ei agendo de multiplicibus beneficiis ab eo acceptis; cum naturæ, qualia sunt creatio, conseruatio, gubernatio, & peculiaris prouidentia: tum gratia; cuiusmodi sunt Christi incarnatio, merita, actiones, labores, tormenta, & mors nostri causa: item vocatio ad Christianismum, Sacramentorum institutio in remedium languotis animæ nostræ; & præparatio æternæ gloriæ. Oportet item Dei implorare auxilium ad examen ipsum pro rei dignitate instituendum, ad ipsius gloriam, & animæ nostræ salutem.

Instituendum autem ratio esse potest: vt seruatō ordine temporum, locis in quibus versati sumus, & personis cum quibus conuersati sumus, ac negotiis quæ gessimus in memoriā reuocatis; expendamus quæ ab ultimo simili examine nostro, cogitata sunt à nobis, dicta, vel facta, aut omisa contra virtutes exercendas, siue erga Deum, vt contra fidem spem, charitatem, religionem; quibus Deo debitis cultus redditur. Siue erga nos ipsos, vt contra charitatem, quā nosmet moderatē, & propter Deum amamus; item contra temperantiam, qua frænamus illicitas cupiditates: & fortitudinem, qua timori & audacia imponimus modum; patientiam, qua in aduersis, & humilitatem, qua in prosperis rebus moderationē retinemus: mansuetudinem, qua reprimimus imperum iræ; & penitentiam, quā debemus dolere de peccatis ad eorum expiationem. Siue denique erga proximum, vt contra charitatem fraternam, per quam illum sicut nos ipsos amamus, zelum item animarum quo harum salutem ad Dei gloriam procuramus, benignitatem, qua æquo animo ferimus & condonamus acceptas iniurias; iustitiam, qua reddimus unicuique quod suum est; liberalitatem & misericordiam, qua subuenimus indigenti nostra ope, taciturnitatem, veritatem, affabilitatem, simplicitatem, prudentiam, & modestiam, quibus conuiuiamus aliis cum ea qua par est edificatione, circumspectione, moderatione, animique candore: pietatem denique, & obsequium, ac obedientiam, quibus reddimus parentibus, & Superioribus debitum honorem, reuerentiam, & obsequium.

Ex quibus diuersis virtutibus distinguuntur diuersorum peccatorum species, explicandæ in confessione, vicibus quibus contigerint additis, ea ratione qua suo loco in sequenti parte exponetur, cum de ipsa confessione ex instituto dicitur. Sed quia non omnes ita valent ingenio aut pollent doctrina, vt possint in particulari statuere quæ habere debeant pro commissis, vel omisis contra aliquam virtutem seu datum de ea præceptum, catalogus eorum que censentur eius generis esse, texti solet pro minus idoneis ad tale exercitium, vt habeant vnde discutiendo conscientiam cognoscant quæ ex cogitatis, dictis, vel factis illam de se ita grauent, vt tanquam peccata exprimi debeant in confessione. Eorum catalogus continetur longa serie interrogationum in præced. libro secundo cap. 3. à sect. 4. propositarum, quas sicut Confessarij Penitenti, ita & hic sibi met intra se facere potest.

Quod igitur hic addendum restat de eodem examine, sicut ex traditis à Nauarro. *ad cap. Fratres. De Peniten. dist. 5. a num. 661.* sumpta documenta quædam de diligentia adhibenda in illo faciendō iuxta statutum Conc. Tridentini. *in sess. 14. cap. 5. & can. 7.* ac etiam iuxta rectoris rationis dictamen. Etenim ratio naturalis dicit, iustam curam, & neque maiorem neque minorem quam oportet, unicuique adhibendam negotio. Quapropter, cum Sacramentalis confessio perpetratorum peccatorum, negotium sit notabile, sit vt ea exigat, notabilem diligentiam in rememorandis illdem peccatis: nec censeri debet facta prout par est, cum non fuerit ei præmissum sufficientis conscientia examen: maximè cum huius defectum sequi solet in confessione defectus integritatis necessaria ad illius validitatem: quando quidem, loquendo moraliter, impossibile est (vt bene notat *Canus in relect. De Peniten. pars 6. conf. sionem integram fieri, nulla posita diligentia* in examinanda conscientia.

Documenta de diligentia ponenda in faciendo examine conscientia.

Primum est, ut Pœnitens censeatur fecisse sufficientem conscientia examen, non requiri ut summam quam in ea re potuit, adhibuerit diligentiam, nec villo modo adhibere poterit maiorem: quia id nunquam invenitur præceptum à Deo, neque consentaneum est, & dicto Domini nostri *Matth. 23.* Iugum meum suave est, onus meum leve. Jte enim cum nemo tantam diligentiam ad id ipsum habeat, quin absolute maiorem adhuc adhibere possit, nunquam obtineretur conscientia quies: quod durissimum est.

Quid autem requiratur, Nauarr. ipse bene explicat, tenens mediam quandam sententiam inter duas extremas: quarum prior, ut plurimum recepta (inquit idem auctor in cit. numero 66. pro ea citans Sotum & aliquot alios) est, illam in præfenti negotio diligentiam sufficientem esse, quæ talis est, qualem pro re ardua in memoriam reducenda, Pœnitens adhiberet: aut, prout à Maiore expressus traditum idem Nauarr. addit, si homo conscientiam, talem præmisit diligentiam reuocandi sua peccata in memoriam, qualem adhiberet, si orationem aliquam esset coram virtus eruditus habiturus, aut de multa pecunia impensâ domino vigili & avaro rationem esset redditurus. Quam sententiam idem auctor *ibidem* numero 47. reicit: quia etiam si velimus, vix tamen possumus tantâ curâ peccata nostra recogitare: quam à orationem coram eruditus habendam parare: vel rationem dari & accepti Domino vigili & avaro reddere. Nam ad habendam in his diligentiam, suat naturalis propensio hominis ad honores, & diuitias, quia in eis paucis appetitus irascens excutitur ad superandas omnes difficultates & molestias maiorum quibus parantur. Ad habendam verò in examine conscientie diligentiam, reuocat propensio ad delectationes, quâ appetitus concupiscens excitatur ad recogitationem peccatorum, tanquam malum quoddam auerfendum, ut pote dantem tristitiam & doloris occasionem. Accedit quod Conc. Trident. vbi supra, dicens diligentem sui discussionem, non autem diligentissimam, merito censetur indicare mediocrem diligentiam in proposito examine: sufficere, & neque summam quam exemplum illa insinuant, requiri: præsertim cum si talis requireretur ad validam confessionem, pauci essent è vulgo, qui non tenerentur hæcenus factas confessiones tanquam inualidas iterare. Si quis obicit præparantem se ad confessionem discussione conscientia; comparari mulieri, quæ perditâ drachmâ, euenit domum, donec inueniat eam. *Luc. 15.* Respondendum est, cum Cano in relect. de Pœnitent. parte sexta: id qui sem esse, quod optimi faciunt: eâ hie tradi, quid ad fructum Sacramenti Pœnitentia consequendum facere debeant, vel imbecilles.

Posterior sententia (pro qua Gersonem & Caier. Nauarr. citat) est: modicam diligentiam adhibitam in discutenda conscientia ad hoc sufficere, ut non sit necesse confessionem iterari, nisi talem discussionem adeo crassam & supinam esse contingat, ut videri possit in ea tacite affectata esse truncatio ipsius confessionis, de cuius integritate parum curatum fuerit. Quæ sententia reicitur, ex eo quod puritati conscientia non debeat rationis deesse iudicium, ex cap. non solum. *De regularibus* in 6. atque rationis iudicium postulet, ut cum peccatorum omnium integra confessio sit res magni momenti, nec modicæ difficultatis; ad eam sicut par est perficiendam, requiratur discussio conscientia ita diligens, vel leuiter ac modicam superet: quandoquidem in re graui leuiter & in difficili, sine cura & sollicitudine ferere, alienum est à ratione.

Tenenda igitur est cum Nauarr. sententia mediâ de qua fit, secundum documentum. Ad confessionis validitatem requiri diligentiam in examinanda conscientia mediocrem; ex qua scilicet Pœnitens iudicetur vere diligens fuisse; non verò quasi perfunctoriè talem discussionem peregerisse. Quod quidem iudicium relinquatur viro prudenti: ita ut oporteat istiusmodi diligentiam tantam esse, quanta (inquit Nauarr. ad citatum cap. Fratres. numero 75.) prudenti viro & humano more estimanti, videtur esse ut plurimum sufficientem hominibus Deum timentibus, ac mediocrem animæ suæ curam gerentibus, qui sint eiusdem conditionis; cuius est Pœni-

tens, qui in examinanda conscientia illam adhibet; dummodo is bona fide putet illam pro sua fragilitate mediocrem esse: ut potest putare, iuxta Francif. à Viêt. in *Summa De Sacram. numero 161.* cum taliter examinauit, ut etiam si amplius examinaret per aliquod tempus non recordaretur aliquorum aliorum peccatorum mortalium; non verò cum per paruam diligentiam vteriore veniet in cognitionem huiusmodi peccatorum, quorum nondum meminit. Idem docet: Cano in relect. *De Pœnitent. parte 6.* illud clarius dicens. Quod si putem nullum aliud peccatum venturum mihi in mentem, nisi forte ingenti quadam discussione, & magno temporis inquisitione, me oportere non esse sollicitum, eo quod satis sit diligentia ista mediocri & humana.]

Tertium documentum est, in ferendo iudicio de sufficienti examine conscientia, habendam esse rationem conditionis personæ & cæterarum circumstantiarum, sicut habetur in omni alio iudicio, quo prudens de mediocritate in actu humano seruanda determinat, iuxta Aristotelis *libro 2. Ethic. cap. 6.* recepissimam sententiam. Hoc itaque modo (ex Nauarr. *ibid. num. 71.*) iudicandum est, eum qui crebro confitetur non teneri tantam vice qualibet curam adhibere in discussione conscientia, quantum qui raro: neque eum qui paucis aut paruis implicatur negotiis, quantum qui multis & magnis: neque idiotam qui nescit perferuari, quantum qui doctus est, & nouit loca, & latebras vbi peccata inueniat. Cæterum ex Cano in eadem parte consequenter: si quis sufficientem diligentiam se fecisse credat, sed fallatur, à peccato mortali negligentia illius excusatur, si fit homo pius, habens mediocrè animæ suæ curam: non autem si impius, quem nulla animæ suæ cura tangit, & cui minima in hac re diligentia videri solet maxima, neque affectus est animo ea ratione, qua ille qui nulla de causa velit salutem deesse.

Quartum documentum est, illud quod diligentia positæ in discutenda conscientia deest ne illa censeatur mediocri; posse per interrogationes Confessarij, suppleri sufficienter ad hoc ut satisfiat memorato præcepto Concilij Trident. *sess. 14. cap. 5. de diligentia conscientia discussione præmittenda Confessionis;* atque ut confessio ipsa ceteri possit integra & valida. Hoc Nauarr. in sequen. numero 76. deducit ex eo quod Confessarius, qui suspicatur Pœnitentem sine iusta peccatorum præmeditatione ad confessionem accedere, debeat diligenter interrogare, prout præscribitur in capite 1. *De Pœnitentia distinct. 6. §. Diligens. & in cap. Omnis vtriusque sexus. De Pœnitent. & remiss. per illa verba, Diligenter inquirens, & peccatoris, & peccati circumstantias.]* Quod si non faciat, credens Pœnitentem, nisi interrogetur, taciturnum aliquid necessariò confitendum, peccabit mortaliter, ut idem Nauarr. ad eundem §. Diligens, confirmat per cap. Iudicantem cuncta rimati oportet, & ordinem rerum plena disquisitione inquirere] 30. *quæst. 5.* Cui addi potest quod Iudex ex officio suo debeat implere defectum, ne aliqui iudicium reddat nullum: argumento cap. *Causam 1. De iudiciis.* neque nos debeamus sanctum dare canibus, nec margaritas oïtiis prolicere ante porcos] *Matth. 7.*

Quintum est, quod Nauarr. ad idem cap. Fratres. num. 80. & 81. vult ex præcedenti deduci. Aliquam Pœnitentis confessio diligentiam de se non sufficientem, posse sufficientem fieri adiuncto proposito & voluntate respondendi, obediendique Confessario, quem scit de more interrogaturum, & putat vltimum esse in ea re industrium. Vnde fit ut vulgares homines, qui nesciunt peccata sua per propria eorum loca querere seti conscientiam suam discutere circa cogitationes, verba, & opera, & affectus varios, quibus in Deum vel proximum, vel seipsum peccatur transgressione præceptorum Dei, vel Ecclesie, existimandos esse diligentiam sufficientem habuisse in examinando se, si aliquantulum posuerint, adiuncto prædicto proposito respondendi Confessario, simul cum bona fide, qua putent se satis facere obligationi, quam habent confitendi præuia diligenti conscientia discussione ita ut alia sit ratio eius qui bonam partem propositi integrè confitendi ponit in interrogationibus Confessarij: & alia eius qui proponit ad eodè industriè confiteri, ut Confessarium leuet onere interrogandi, aut qui putat se parum aut nihil à Confessario interrogandum.

14.

Sextum est, (de quo idem Nauarr. in seq. num. 83.) quando confitens ait se non reduxisse in memoriam sua peccata: prout debebat, videndum esse num id dicat, quod credat se non adhibuisse in discutienda conscientia diligentiam, quam integritas confessionis exigit, an verò quod ad instar S. Iob. cap. 9. vereatur omnia opera sua ex timorata quadam conscientia, vt communiter vsu venit bonis mentibus, quantum est ibi culpas suas agnoscere, vbi non sunt. cap. Ad eius. distinct. 5. Arque si hac posteriore de causa dicat, aut quia non omnia venialia siue maiora siue minora (de quibus non tenetur confiteri) in mentem reduxit, ipsam posse sine scrupulo audiri confitentem, & auditum (nisi aliud obstat) sacramentaliter absolui. Sin autem priore de causa dicat, distinguendum est: nam vel vrget necessitas, non permittens tales interrogaciones fieri: nempe vrget consilium belli, aut morbus grauis, aut naufragium, aut aliud simile periculum imminens mortis, siue naturalis, siue violentæ, aut etiam notabile scandalum, tuncque Pœnitens similiter & audiendus & absolendus est, dum modo aliud non obstat. Vel nulla vrget necessitas, & tunc debet Confessorius videre, num suis interrogacionibus eam, quam Pœnitens ipse qualemcumque adhibuit diligentiam, reddere possit mediocrem; sique videat se posse, postquam id præstiterit, absolue: sicut in præcedentibus casibus. Quod si videat Pœnitentem confessorium, nolite interrogari, vel etsi velit quidem, a deo tamen nihil præmeditatum venire, vt etiam cum interrogacionibus vnius & responsionibus alterius, non sit futura integra confessio, tunc neque audiet, neque absoluet: sed licet licet, humaniterque persuadebit, vt antequam confiteatur, conscientiam pro sua capacitate discutiatur, quantum saltem sufficiat, vt per opportunas interrogaciones iuari possit ad faciendam confessionem integram, & ad vitandum illum sufficientis diligentie in examinanda conscientia defectum, quo redditur inualida.

CAPVT TERTIVM.

De excitatione voluntatis ad vsu Sacramenti Pœnitentiæ.

SVM MARIVM.

- 15. Damna quorum consideratione voluntas excitari potest ad vsu Sacramenti Pœnitentiæ.
- 16. Commoda contraria, quorum consideratio ad idem valet.
- 17. Ratio qua talis excitatio fit.
- 18. Nouem vtilitates, quarum consideratione potest eadem voluntas promoueri.
- 19. Que possint ab vsu Sacramenti Pœnitentiæ voluntatem auertere, cum remedijs aduersus eadem.

Post peccatum conscientie diligens examen, notatis peccatis de quibus facienda est confessio, oportet illa abominando, & propositum de illis in posterum cauendis firmiter concipiendo, recurrere ad diuinam misericordiam, & petere veniam, proque ea consequenda excitare voluntatem ad vsu Sacramenti Pœnitentiæ, à Christo in eum finem instituti. Ratio autem excitandi esse potest, seria consideratio ex vna parte grauissimorum damnorum, quæ peccatum mortale infert animæ; ex altera parte verò summorum commodorum quæ ex eiusdem peccati eliminatione ab anima Sacramentum Pœnitentiæ adfert eidem, virtute sanguinis Christi.

15.

Peccatum enim mortale (vt cetera viderem de quibus in lib. 2. cap. 3. sect. 5. & 6.) imprimis animam mortaliter vulnerat, iuxta illud Iacobi. Peccatum cum consummatum fuerit generat mortem] eternam nimirum, non quidem naturalem, quæ nec querentibus eam & desiderantibus concedetur, iuxta illud Apoc. 9. In diebus illis querent homines mortem, & non inuenient eam, & desiderabunt mori, & mors fugiet ab eis] sed mortem mortalem, consistentem in carentia omnis solatii, & in abundantia omnis desolationis, Deo armante creaturam ad vltionem inimicorum, ex Sapient. cap. 5. Deinde peccatum tanquam ex putrescente vicere scaturiens sanies foetidissima, deturpat animam, ita vt abominabilis sit coram Deo, & Sanctis ipsius, iuxta illud Psalm. 52. Corrupti sunt, & abominabiles facti sunt in iniquitatibus.]

16.

Præterea vincit, constrictamque tenet animam in ma-

nibus Diaboli, iuxta illud Prouerb. 5. Iniquitates suæ capiunt impium, & famibus peccatorum suorum confringitur. Denique quod præ omnibus exhorrendum est, reddit eandem animam Deo exosam, iuxta illud Psalm. 5. Odisti omnes qui operantur iniquitatem] & illud Sap. en. 14. Similiter odio sunt Deo, impius, & impietas eius.]

Ex aduerso verò, Sacramentum Pœnitentiæ à Christo institutum ad consequendam peccatorum remissionem quam nobis sacrosancti sanguinis sui effusione promeruit, primò (quasi infuso in animam vulnera pretiosissimo eiusdem sanguinis balsamo) sanietatem ei adfert, iuxta illud 1. Pet. 2. Qui peccata nostra ipse pertulit super lignum, vt peccatis mortui, iustitiam viuamus, cuius liuore sanati estis. Secundo illius sordes omnes, quibus Deo, & Sanctis quasi nauisam parit, abstergit, iuxta illud 1. Ioan. 1. Sanguis Iesu Christi Filij eius, emundat nos ab omni peccato. Et illud Apoc. 1. Dilexit nos, & lauit nos à peccatis nostris in sanguine suo. Tertio illam à captiuitate diaboli liberat, iuxta illud 1. Pet. 1. Scientes quod non corruptibilibus auro vel argento redempti estis de vana vestra contumacitate paterna traditionis: sed pretioso sanguine quasi agni immaculati Christi, &c. Et illud Apoc. 5. Redemisti nos in sanguine tuo. Denique reconciliat illam Deo, iuxta illud ad Rom. 5. Commendat autem charitatem suam Deus in nobis, quoniam cum adhuc peccatores essemus, Christus pro nobis mortuus est. Muldo igitur magis tunc iustificati in sanguine ipsius, salui erimus ab ira per ipsum. Si enim cum inimici essemus reconciliati sumus Deo per mortem filij eius, muldo magis reconciliati erimus in viuipius.

Ex qua bipartita consideratione excitanda est voluntas: primò ad amorem tam benigni erga nos Domini, qui cum Angelis peccantibus non pepercerit, 2. Pet. 2. tantà vltus est erga nos peccatores misericordia. Deinde ad studium suscipiendi cum omni reuerentia, pietate, & diligentia tam dignum, tanque salutare Sacramentum, agnoscendo quod etiam si Deus ad animarum nostrarum curationem vratur ministerio Sacerdotis, in huius tamen scientia, vel prudècia, aut experientia non esse nitendum, sed potissimum in Dei auxilio: ideoque ipsum humiliter ab eo postulandum, & nihilominus curandum vt iis conditionibus instructus Sacerdos eligatur, quibus sit idoneus non tantum ad absolvendum, sed etiam ad dirigendum nos in via salutis: ad quod vtrumque Deus vtitur ministerio ipsius. Promoueri autem potest tale studium extensione considerationis ad speciales vtilitates tribus ante memoratis comprehensas, quales sunt propostæ à Tolero lib. 6. in struct. Sacerd. cap. 11.

Prima est augmentum gratiæ, cuius minimum gradum habere, eligibilis est, quam totum mundum possidere, propter gloriam æternam in futura vita ei respondentem.

Secunda remissio peccatorum Purgatorij, quarum minima, nulla quantumvis sanissima huius vitæ pena, æquari potest, sicut ob æternæ gloriæ dilationem quam habet coniunctam, Id quod Suarez tomo 4. disput. 46. sect. 3. late explicat.

Tertia est debilitatio inimici per gratiæ augmentum, quo contra carnem, spiritus robustior efficitur: vt & per salutaria Confessorij monita, quibus obuiatur Diaboli fraudibus.

Quarta emundatio animæ, qua peccatorum non sinitur in ea radices altiores agere, nec in habitum futuri vitij transire.

Quinta merendi facultas, quæ non datur nisi repurgatà ab omni mortali peccato anima.

Sexta conscientie tranquillitas ex spe consecutæ veniæ per sacramentum à Christo institutum ad remissionem peccatorum.

Septima minus periculum moriendi in malo statu; cum accedente ad confessionem sacerdotali absolutione, anima in bono statu constituitur, nisi obicem posuerit.

Octaua maior notitia suarum infirmitatum: eam enim parit discussio conscientie in examine, quod præmittendum esse, ante diximus.

Nonaleuam grauis fastidij quod sentitur, quando vtgenti necessitate faciendæ confessionis, vsus illius fuerit alicui insolitus: nam tunc eam non minus auersatur ac re-

formi-